

16 noiembrie 2015

CEB nr 6/548

RAPORT

asupra Raportului asupra activității Comisiei Naționale a Pieței Financiare și asupra funcționării pieței financiare nebancare pentru anul 2014

(nr.1220 din 22.05.2015)

Comisia economie, buget și finanțe, în conformitate cu prevederile Legii nr.192-XIV din 12.11.1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare și Regulamentului Parlamentului referitoare la atribuțiile comisiilor permanente, a examinat Raportul asupra activității Comisiei Naționale a Pieței Financiare și asupra funcționării pieței financiare nebancare pentru anul 2014 (în continuare Raport), și comunică următoarele.

Raportul a fost prezentat Parlamentului în conformitate cu art.2 alin.(2) din Legea privind Comisia Națională a Pieței Financiare.

Raportul este structurat în 2 capitole, și prevede în principal descrierea următoarelor aspecte:

1. Activitatea Comisiei Naționale a Pieței Financiare (în continuare CNPF) și realizarea obiectivelor de activitate ale CNPF;
2. Organizarea și funcționarea pieței financiare nebancare, care include evoluția pieței valorilor mobiliare, evoluția pieței asigurărilor, evoluția sectorului de microfinanțare și activitatea Biroului Istoriilor de Credit.

Analizînd Raportul, Comisia a reținut următoarele:

1. **Cu privire la activitatea CNPF și realizarea obiectivelor de activitate ale CNPF**

CNPF este o autoritate publică autonomă, responsabilă față de Parlament, care reglementează și autorizează activitatea participanților la piața financiară nebancară, precum și supraveghează respectarea legislației de către ei.

CNPF are drept obiective de bază asigurarea stabilității, transparenței, siguranței și eficienței sectorului financiar nebancar, prevenirea riscurilor sistemice și manipulării pe piața financiară nebancară, protejarea drepturilor participanților la piața financiară nebancară.

În conformitate cu informația prezentată în Raport, pe parcursul anului 2014, CNPF-ul prin activitatea de reglementare a urmărit, în mod prioritar, dezvoltarea cadrului de reglementare legislativ, precum și a normelor pentru punerea în aplicare a acestuia, soluționarea problemelor cu care se confruntă operatorii pieței.

Întru executarea principalului document de politici - Strategia de dezvoltare a pieței financiare nebancare pe anii 2011-2014 și a agendei de priorități asumate în cadrul Acordului de Asociere RM-UE, CNPF a realizat activități de reglementare, inclusiv promovarea amendamentelor la Legea privind piața de capital, Legea cu privire la asigurări, Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, Codul penal și Codul contravențional.

Abordarea complexă din perspectiva armonizării legislației la acquis-ul comunitar a vizat nu doar cadrul primar regulator, dar și cel secundar, pe parcursul anului 2014 fiind aprobate 8 acte normative aferente Legii privind piața de capital și 3 hotărâri de modificare a actelor normative subordonate legislației în domeniul asigurărilor. Totodată, deoarece Legea privind piața de capital a intrat în vigoare la 14.09.2013 și se pune în deplină aplicare începând cu 14 martie 2015 CNPF de comun cu Guvernul, până la finele anului 2016, trebuie să prezinte propuneri de aducere în concordanță a legislației în vigoare cu prevederile respectivei legi.

Prin activitatea de autorizare desfășurată pe parcursul anului 2014, CNPF a asigurat:

- înregistrarea în Registrul de Stat a Valorilor Mobiliare (RSVM) a emisiunilor de valori mobiliare ale societăților pe acțiuni din Republica Moldova (62) și acordarea autorizațiilor de reorganizare a acestora (21);

- acordarea, retragerea, suspendarea, reperfectarea licențelor și autorizațiilor participanților profesioniști (251);

- eliberarea avizelor, în cazurile stabilite de legislație, cu privire la dobândirea, reducerea sau majorarea participațiilor calificate în capitalul social al participanților profesioniști, pentru înregistrarea de stat a modificărilor operate în documentele de constituire și în datele înscrise în Registrul de stat al persoanelor juridice, înregistrarea persoanelor calificate în domeniul evaluării acțiunilor (54)

- înregistrarea ofertelor publice pe piața secundară a valorilor mobiliare (17);

- confirmarea în funcție a administratorilor pentru 21 asociații de economii și împrumut.

La situația din 31.12.2014 - 44 de entități dețin licențe pentru desfășurarea activității profesionale pe piața valorilor mobiliare, inclusiv Bursa de Valori a Moldovei, Bursa de Valori Chișinău, Depozitarul Național de Valori Mobiliare, 10 registratori independenți, 2 societăți pe acțiuni care țin registrul deținătorilor de valori mobiliare de sine stătător, 6 companii cu activitate de brokeraj de bază, 17 companii cu activitate de dealer de bază, 4 companii de administrare fiduciară a investițiilor, 2 companii de estimare a valorilor mobiliare și a activelor ce se referă la ele.

Pe piața asigurărilor 85 de entități dețin licențe pentru a desfășura activitate profesională, inclusiv 15 companii de asigurare, 70 de brokeri de asigurare și/sau reasigurare.

La aceeași dată de referință dispun de licență pentru desfășurarea activității de asociații de economii și împrumut 305 de entități, dintre care: 242 asociații - licență de categoria A, 61 asociații - licență de categoria B și 2 asociații centrale.

Activitatea de supraveghere

Activitatea de monitorizare și control desfășurată de CNPF are drept scop garantarea protecției investitorilor, aplicarea conformă a legislației, prevenirea abuzurilor și a fraudei, aplicarea măsurilor și sancțiunilor pentru încălcarea legislației, asigurarea stabilității și promovarea încrederii în piața financiară nebancaară. În vederea garantării respectării legislației de către participanții la piața financiară nebancaară, CNPF a desfășurat următoarele activități

- analiza și evaluarea datelor și informațiilor cuprinse în rapoartele entităților supravegheate și monitorizate, prezentate în condițiile legislației (10 507 rapoarte) ;
- efectuarea controalelor și/sau inspecțiilor privind verificarea activității desfășurate de participanții profesioniști (114);
- verificarea tranzacțiilor cu valori mobiliare (817);
- analiza și soluționarea sesizărilor din partea participanților la piața financiară nebancaară (492);
- aplicarea procedurii de tragere la răspundere contravențională (136)
- prescrierea măsurilor cu privire la respectarea necondiționată a prevederilor actelor legislative și normative (166).

Asigurarea informațională reprezintă un obiectiv prioritar al CNPF pentru realizarea tranziției spre o activitate conform principiilor supravegherii bazate pe risc, în acest context a fost dezvoltat Sistemul RCA Data și asigurată conexiunea cu alte registre la nivel național, ceea ce a permis formarea unei resurse informaționale oficiale conform necesităților societăților de asigurare, acordându-le suport tehnic și informațional. În anul 2014 a fost dezvoltat sistemul prin introducerea blocului bonus-malus, care permite calcularea primei de asigurare pentru fiecare deținător de autovehicule conform pagubelor produse.

În contextul executării reglementărilor aprobate la Legea privind piața de capital prin Legea nr.180 din 25.07.2014 a fost elaborat și implementat sistemul de evidență și gestionare a datelor registratorilor independenți cu crearea conexiunilor securizate dintre registratorii independenți și serverul de backup al CNPF.

Exercițiul economico-financiar pe anul 2014

Veniturile aprobate pentru anul 2014 în bugetul CNPF (18805,0 mii lei) au fost executate la nivel de 18306,4 mii lei sau 97,3%, inclusiv din: sectorul valori mobiliare alcătuiesc 51,8%; plățile percepute din sectorul asigurări – 34,8%; plățile percepute din sectorul asociații de economii și împrumut – 3,8%; venituri din dobânzile aferente soldurilor mijloacelor bănești și de la plasarea în valori mobiliare de stat – 3,6%; sumele sancțiunilor pentru contravenții administrative – 2,0%; venituri din chiria/arenda bunurilor proprietate publică – 1,4% și alte surse legale – 2,6%.

Cheltuielile de casă efectuate pe parcursul anului 2014 se estimează la 25086,6 mii lei, ceea ce constituie o executare a cheltuielilor planificate (plan – 27269,1 mii lei) în volum de 92%, fiind asigurate economii la unele articole de cheltuieli ca rezultat al politicii interne de gestionare a mijloacelor acumulate în condiții de economicitate, eficiență și eficacitate.

În structura cheltuielilor efective partea preponderentă revine cheltuielilor de personal, care au constituit 16390,0 mii lei sau 82,8%. Salarizarea angajaților s-a efectuat în baza prevederilor Regulamentului cu privire la forma, condițiile și sistemul de retribuție al salariaților Comisiei Naționale a Pieței Financiare, aprobat prin Hotărîrea Comisiei Naționale nr.39/1 din 13.09.2010 și publicat în Monitorul Oficial și conform rezultatelor procedurii de evaluare, respectiv calificativului obținut.

Cheltuielile de întreținere a instituției (energie electrică, gaze, apă, pază, servicii de telecomunicații și alte cheltuieli de întreținere) au alcătuit – 10,6 la sută, cheltuielile de consolidare a bazei tehnico-materiale – 4,0 la sută, cheltuielile pentru deplasări de serviciu – 1,6 la sută și cheltuielile aferente achitării taxei de membru al Asociației Internaționale a Supraveghetorilor în Asigurări (IAIS) achitată anual – 1,0 la sută.

2. Cu privire la organizarea și funcționarea pieței financiare nebancare, care include evoluția pieței valorilor mobiliare, evoluția pieței asigurărilor, evoluția sectorului de microfinanțare și activitatea Biroului Istoriilor de Credit.

Cu privire la analiza domeniilor de activitate reglementate de CNPF:

Evoluția pieței valorilor mobiliare

În anul 2014 au fost înregistrate emisiuni de valori mobiliare în volum total de 1249,6 mil. lei, în special saltul de creștere fiind asigurat de emisiunile suplimentare a căror valoare a depășit nivelul anului precedent cu 299,8 mil. lei. La fel și volumul total al investițiilor străine pe piața primară a valorilor mobiliare pe parcursul anului 2014 a înregistrat o creștere cu 72,2 la sută față de anul 2013, constituind 843,2 mil. lei.

Pe piața secundară au fost efectuate tranzacții cu valori mobiliare în volum total de 1307,8 mil.lei, înregistrându-se o descreștere față de anul 2013 cu 403,8 mil.lei sau cu 23,6 la sută, datorită descreșterii volumelor tranzacțiilor efectuate atât pe piața bursieră, cât și pe cea extrabursieră.

Conform datelor la situația din 31 decembrie 2014, la Bursa de Valori a Moldovei au fost admise spre circulație valorile mobiliare ale 958 de societăți pe acțiuni, dintre care 9 incluse în listing (cota bursei), iar 949 – în non-listing. În anul 2014 pe piața bursieră au fost înregistrate tranzacții în volum total de 708,6 mil. lei, ceea ce constituie cu 113,4 mil. lei mai puțin față de volumul tranzacțiilor înregistrat în anul 2013. Similar rezultatelor anului 2013, tranzacțiile efectuate în secția de bază au prevalat în structura tranzacțiilor bursiere. Ponderea secției tranzacțiilor directe constituie 27,4 la sută, iar ponderea tranzacțiilor efectuate în secția de bază constituie 72,6 la sută.

Volumul total al tranzacțiilor pe segmentul extrabursier, un segment mai puțin transparent, în anul 2014 s-a micșorat față de anii 2012-2013 cu 29,0 mil. lei și, respectiv, 290,4 mil. lei.

Reducerea volumului tranzacțiilor înregistrate în anul 2014 față de anii precedenți se datorează destabilizării climatului investițional, precum și următoarelor cauze:

a) reducerea volumelor tranzacțiilor cu acțiunile băncilor comerciale care se datorează amendamentelor efectuate la Legea instituțiilor financiare, prin care:

* a fost redus pragul de solicitare a permisiunii prealabile a Băncii Naționale a Moldovei de la 5 la sută la 1 la sută din capitalul social al unei bănci:

* s-a interzis depunerea valorilor mobiliare ale băncilor comerciale ca aport la capitalul social al unei societăți comerciale;

b) interzicerea, prin modificările la Codul Civil, a transmiterii directe în temeiul hotărârii instanței de judecată a valorilor mobiliare în contul achitării a careva datorii;

c) gradul înalt de concentrare a pachetelor de acțiuni în cadrul societăților pe acțiuni, ceea ce presupune un procent redus al acțiunilor aflate în circulație liberă.

Totodată, pîrghiile fiscale sunt unele din puținele instrumente care ar impulsiona dezvoltarea tuturor segmentelor pieței financiare nebankare și în special cel al pieței de capital. În vederea asigurării unor surse alternative de finanțare a agenților economici și dezvoltării pieței de capital prin diversificarea instrumentelor financiare se necesită a revedea regimul fiscal al dobînzilor aferente obligațiunilor emise de către societățile pe acțiuni, autoritățile publice locale, regimul fiscal al dividendelor anunțate și achitate de societățile pe acțiuni ca surse de venit neimpozabile. În același context, sînt și prevederile ce se referă la reținerea prealabilă din plățile efectuate în folosul persoanei fizice pe veniturile obținute sub formă de creștere de capital. În aceste condiții se impune necesitatea promovării de către CNPF de comun cu Guvernul a

amendamentelor la legislația fiscală pe piața financiară nebancară (termen – 01.07.2016).

Evoluția pieței asigurărilor

Pe piața asigurărilor activitatea licențiată s-a desfășurat de 15 asigurători. Veniturile din primele brute subscrise au constituit 1203,6 mil. lei, din care în categoria „asigurări generale” – 1123,5 mil. lei, în scădere nominală cu 1,9 mil. lei față de anul precedent, iar în categoria „asigurări de viață” – 80,0 mil. lei, în creștere cu 6,5 mil. lei sau 8,7 la sută față de anul precedent.

Volumul total al primelor brute subscrise a înregistrat o creștere de 0,4 la sută.

Gradul de penetrare a asigurărilor, exprimat ca raport între primele brute subscrise și PIB, a înregistrat nivelul de 1,08 la sută, fapt ce atestă descreșterea acestui indicator în raport cu anul 2013. Densitatea asigurărilor, care reprezintă raportul dintre volumul primelor brute subscrise și numărul populației, a înregistrat nivelul de 338,3 lei/locuitor, crescând cu 1,3 lei/locuitor față de nivelul anului precedent.

Ponderea asigurărilor obligatorii în structura primelor brute subscrise în anul 2014 a constituit 42,3 la sută, fiind în creștere cu 1,3 la sută față de anul 2013, și respectiv a asigurărilor facultative – 57,7 la sută. Totodată, după obiectul asigurării, asigurările de răspundere civilă dețin cota majoritară - 51,0 la sută.

Dintre toate clasele de asigurări generale, cele de tip auto au deținut supremația în portofoliul consolidat al pieței – 68,0 la sută din totalul primelor subscrise din asigurările directe de 1120,1 mil. lei.

Ca și în anii precedenți, evoluția pieței asigurărilor se caracterizează printr-un grad sporit de concentrare. Astfel, 5 societăți de asigurare (Moldasig – 23,4%, Asito – 15,5%, Grawe Carat Asigurări – 11,4%, Donaris Group – 10,7% și Moldcargo – 7,7%) au subscris 827,4 mil. lei sau circa 68,7 la sută din volumul total de prime.

Pe parcursul anului de referință societățile de asigurare au plătit despăgubiri și indemnizații de asigurare în valoare totală de 513,6 mil. lei, înregistrând o creștere cu 81,2 mil. lei sau 18,8 la sută față de nivelul anului precedent. Raportul despăgubirilor de asigurare față de primele subscrise în anul 2014 a constituit 42,7 la sută, înregistrând o creștere de 6,6 puncte procentuale față de nivelul înregistrat în perioada anului precedent.

În cadrul asigurărilor obligatorii de răspundere civilă auto internă, raportul despăgubirilor de asigurare față de primele brute subscrise a constituit 37,8 la sută și s-a majorat în comparație cu anul 2013 cu 2,0 unități procentuale, iar în cadrul asigurărilor obligatorii de răspundere civilă auto externă Carte Verde acest raport a înregistrat 28,0 la sută, diminuarea constituind 0,9 unități procentuale.

În cadrul ședinței s-a constatat, că piața asigurărilor este supusă unui șir de provocări privind stabilitatea și soliditatea financiară având în vedere unele acțiuni întreprinse de către factorii de decizie ai companiilor de asigurare și pîrghiile de influență ale acestora.

În acest context, se disting mai multe situații, care prezintă un semn de îngrijorare pentru sectorul asigurărilor, care pot fi delimitate după cum urmează:

- situația financiară precară a Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule și premisele de suspendare a acestuia de la 01.10.2015 din Sistemul Internațional de Asigurare „Carte Verde” – suspendarea în sine va genera un risc de sistem. Datorită eforturilor comune ale CNPF și BNAA s-a reușit amânarea suspendării statutului de membru al BNAA în Sistemul Internațional de Asigurare „Carte Verde” până la 01.04.2016, fiind prezentat un plan de acțiuni pentru redresarea situației create;
- activitatea desfășurată de către CIA „ASITO” S.A. care prin anumite acțiuni denotă presupuneri de o eventuală insolabilitate.

În acest context, urmează de menționat, că în prezent în Parlament se află în proces de examinare proiectele de legi nr.274 din 08.07.2015 și nr.280 din 15.07.2015 care prevăd modificări și completări de rigoare la Legea nr.414-XVI din 28.10.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule și la Legea nr.407-XVI din 21.12.2015 cu privire la asigurări.

Evoluția sectorului de microfinanțare

Pe parcursul anului 2014 sectorul de microfinanțare, reprezentat de asociațiile de economii și împrumut (AEÎ) și organizațiile de microfinanțare, a fost determinat de o evoluție constantă a principalilor indicatori caracteristici activității acestora. În perioada de referință 14,9 la sută din populația economic activă din Republica Moldova a beneficiat de împrumuturile sectorului de microfinanțare, valoare în creștere cu 4,2 puncte procentuale față de anul 2013. Valoarea portofoliului împrumuturilor acordate de entitățile de microfinanțare a atins cifra de 2836,8 mil.lei, majorându-se cu 27,3 la sută. Ponderea portofoliului de împrumuturi în PIB este de circa 2,55 la sută, acest indicator menținându-se la un nivel relativ constant, sectorul de microfinanțare fiind caracterizat prin acordarea împrumuturilor cu aplicarea unor politici eficiente și prudente de administrare a riscurilor.

În cadrul ședinței s-a menționat, că până în prezent rămîne fără reglementare legislativă supravegherea activității organizațiilor de microfinanțare și leasing. Conform Planului de acțiuni al RM privind implementarea Recomandărilor Comisiei Europene pentru instituirea Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător dintre RM și UE și Strategiei de dezvoltare a pieței financiare nebankare pe anii 2011-2014 și Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia - noul cadru regulatoriu urma să asigure: definirea activității de microfinanțare; supravegherea organizațiilor de microfinanțare și leasing; reglementarea prudențială privind suficiența capitalului; condițiile de activitate compozită; cerințe de clasificare a creditelor și de formare a provizioanelor pentru pierderi; mecanismul de protecție a beneficiarilor produselor de microfinanțare și leasing.

Activitatea Biroului Istoriilor de Credit

La situația din 31.12.2014 activează un singur Birou al istoriilor de Credit la care participanți la schimbul informațional sunt 14 bănci comerciale și 5 organizații de microfinanțare. Din datele analizate se constată o creștere a numărului istoriilor de credit conținute în baza de date a biroului cu 4,6 la sută și o dinamică pozitivă în ceea ce privește numărul rapoartelor de credit prezentate de biroul istoriilor de credit utilizatorilor istoriilor de credit (de circa 1,5 ori).

În vederea asigurării continuității reformelor inițiate anterior în conformitate cu prevederile Strategiei de dezvoltare a pieței financiare nebancare pe anii 2011-2014 și Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia, CNPF de comun cu Guvernul urmează să promoveze în termen de până la 01.07.2016 noul document de politici pentru piața financiară nebancară – proiectul Strategiei de dezvoltare a pieței financiare nebancare pe anii 2016-2020 și Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia

În contextul celor expuse, Comisia economie, buget și finanțe, cu majoritatea voturilor a luat act de Raportul asupra activității Comisiei Naționale a Pieței Financiare și asupra funcționării pieței financiare nebancare pentru anul 2014 și îl propune Parlamentului spre dezbatere, precum și adoptarea proiectului de Hotărâre cu privire la Raportul asupra activității Comisiei Naționale a Pieței Financiare și asupra funcționării pieței financiare nebancare pentru anul 2014 nr.484 din 26.11.2015.

Ștefan CREANGĂ,
Președintele Comisiei